

EUGEN OVIDIU CHIROVICI

Cartea oglinzilor

PRIMELE TREI CAPITOLE

E.O. CHIROVICI

CARTEA
OGLINZILOR

ISBN 978-606-776-183-2

Preț estimativ: 39,99 lei

Dimensiuni: 125 x 200 cm

Număr de pagini: 304

E.O. CHIROVICI

Cartea oglinzilor

© 2016

Se distribuie gratuit

Partea întâi

Peter Katz

„Amintirile sunt ca niște gloanțe. Unele doar șuieră pe lângă tine și te înspăimântă. Altele te nimeresc în plin și te fac bucăți.“

Richard Kadrey, *Kill the Dead*

Am primit fragmentul de manuscris și scrisoarea de intenție care-l însoțea în ianuarie, când toată lumea din agenție încă se străduia să-și revină după mahmureala din timpul sărbătorilor. E-mailul evitase spamul și-și croise drumul spre inbox, unde se așezase la rând printre celelalte câteva zeci.

Am aruncat o privire peste scrisoare, pe care am găsit-o interesantă, așa că am printat-o împreună cu paginile atașate și am pus totul într-un sertar. Apoi am uitat de ea până spre sfârșitul lunii, fiind preocupat de finalizarea negocierilor la un nou contract. Era în weekendul prelungit cu ocazia sărbătorii Martin Luther King's Day când am redescoperit filele prinse între ele cu o agrafă. Zăceau printre alte câteva fragmente de proiecte pe care-mi propusesem să le citesc în zilele acelea și pe care le luasem într-o vineri cu mine acasă și le așezasem pe măsua de cafea din sufragerie. Scrisoarea era semnată Richard Flynn și suna astfel:

Dragă Peter,

Numele meu este Richard Flynn și în urmă cu mai bine de treizeci de ani am absolvit Secția engleză la Princeton. Visam să ajung scriitor, am publicat câteva povestiri în revistele timpului, am scris chiar un roman de optzeci de mii de cuvinte pe care l-am abandonat după ce a fost respins de câteva edituri și pe care astăzi îl consider mediocru. Apoi m-am angajat la o mică agenție de publicitate din New Jersey și am rămas în această industrie până astăzi,

făcându-mi la început iluzia că textele care însoțesc reclamele au ceva în comun cu literatura și că odată mă voi întoarce la masa de scris. Evident, nu s-a întâmplat așa ceva. Cred că pentru majoritatea oamenilor maturizarea înseamnă, din păcate, capacitatea de a-ți încuia visurile din adolescență într-o cutie și a le arunca în ocean. Se pare că nici eu n-am făcut excepție de la această regulă.

În urmă cu trei luni am aflat însă un lucru important, care mi-a readus în memorie o serie de evenimente tragice survenite în toamna și iarna anului 1987, ultimul meu an petrecut la Princeton. Știi, probabil, cum merg lucrurile: crezi că ai uitat complet ceva – o întâmplare, o persoană, o situație –, pe urmă conștientizezi dintr-odată că amintirea aceea a zăcut mereu într-o încăpere ferecată a minții tale și că, de fapt, n-ai uitat-o niciodată în totalitate, că a fost mereu prezentă acolo ca și cum s-ar fi întâmplat ieri. E ca și cum ai deschide o debara cu tot soiul de lucruri vechi de care ai uitat cum au ajuns acolo și e suficient să miști un obiect pentru ca totul să se prăvălească brusc peste tine.

Lucrul acela a fost pentru mine precum detonatorul unei bombe. La o oră după ce aflasem vestea și după ce mă gândisem fără întrerupere la semnificația ei, eram deja instalat la birou și scriam. Când m-am oprit, mi-am dat seama că era trecut de miezul nopții și că documentul pe care-l deschiseseam adunase peste cinci mii de cuvinte. A fost ca și cum aș fi redescoperit deodată cine eram cu adevărat, după ce foarte mulți ani uitasem cu desăvârșire acest lucru. Când am mers în baie pentru a mă spăla pe dinți, mi s-a părut că din oglindă mă privea altcineva, o persoană de la care nu mai primisem nicio veste de câteva decenii.

Pentru prima oară după foarte mulți ani am adormit fără ajutorul somniferelor, iar a doua zi, după ce le-am spus celor de la agenția la care lucrez că voi lipsi în următoarele două săptămâni din motive de sănătate, am continuat să scriu.

Detaliile evenimentelor din lunile acelea mi-au revenit în minte cu o asemenea forță și claritate, încât au devenit rapid mai vii și mai puternice decât orice alt lucru din viața mea. Era ca și cum m-aș fi trezit dintr-un somn adânc, în timpul căruia mintea mea nu făcuse altceva decât să se pregătească pentru momentul în care voi începe să scriu despre întâmplarea ai cărei protagoniști am fost eu, Laura Baines și profesorul Joseph Wieder.

Sigur, măcar parțial, povestea a ajuns în ziare încă de atunci, din cauza finalului ei tragic. Eu însumi am fost hărțuit o vreme de polițiști și reporteri. Acesta a fost unul dintre motivele care m-au determinat atunci să plec de la Princeton și să-mi finalizez masteratul la Cornell, locuind doi ani lungi și cenușii în Ithaca. Dar nimeni, niciodată, nu a aflat adevărul despre toată acea afacere care ne-a schimbat cursul vieții tuturor celor implicați.

Mi-a fost dat, așadar, să aflu acel adevăr în urmă cu trei luni, așa cum scriam mai sus, și mi-am dat seama că trebuia să-l împărtășesc și celorlalți, deși furia și frustrarea pe care le simțeam – și încă le mai simt – erau copleșitoare. Însă uneori ura poate fi un combustibil puternic, chiar mai puternic decât iubirea. Rodul acestei intenții este manuscrisul pe care l-am finalizat în urmă cu două săptămâni, după un efort epuizant. Am atașat un fragment de optzeci de pagini, în acord cu indicațiile pe care le-am găsit pe site-ul agenției. Manuscrisul este complet și l-am revizuit de mai multe ori.

Dacă veți dori să-l citiți, vi-l voi trimite imediat. Titlul provizoriu pe care l-am ales este Cartea oglinzilor. Mă opresc aici, deoarece afișajul din dreapta ecranului laptopului îmi semnaleză că am epuizat de mult cele cinci sute de cuvinte din care trebuie alcătuită scrisoarea de intenție. Despre mine nu ar fi multe de spus în plus. M-am născut și am crescut în Brooklyn. Am absolvit, așa cum vă spuneam, secția engleză. N-am fost căsătorit niciodată și n-am avut copii, parțial, cred, și pentru că n-am uitat-o niciodată pe Laura cu adevărat. Am un frate pe nume Eddie, care trăiește la Philadelphia și pe care-l văd foarte rar. Cariera mea în publicitate a decurs rezonabil, fără strălucire, dar și fără incidente neplăcute. O viață de un cenușiu orbitor, ascunsă în umbra zidurilor din Babel. Astăzi, când încep să mă îndrept treptat spre finalul carierei, ocup o funcție de senior copywriter la o agenție de talie medie, cu sediul în Manhattan, destul de aproape de Chelsea, unde locuiesc de mai bine de zece ani. Nu conduc un Porsche și nu-mi fac concediile în stațiuni de cinci stele, dar nici nu mi-e teamă de ziua de mâine, măcar din punct de vedere material.

Vă mulțumesc pentru timpul acordat și vă rog să-mi dați de știre dacă veți dori să citiți tot manuscrisul. Adresa mea și numărul de telefon le veți găsi mai jos.

*Cu sinceritate,
al dumneavoastră,
Richard Flynn*

Urma o adresă din Chelsea, în apropiere de Penn Station. Cunoșteam bine zona pentru că locuisem și eu o vreme acolo în timpul studiilor.

Era o scrisoare destul de neobișnuită.

În cei cinci ani de carieră ca agent literar citisem sute, dacă nu mii de asemenea scrisori, pentru că Bronson & Matters, agenția la care începusem ca junior și la care încă lucrăm, avusese mereu o politică deschisă de depunere a manuscriselor. Cele mai multe dintre acestea erau mesaje stângace de tipul *Dragă John*, terne și lipsite de acel „ceva“ care să-ți sugereze că potențialul autor ți se adresează ție, și nu oricăruia dintre miile de agenți ale căror nume și adrese pot fi pescuite de pe site-urile de profil. Altele erau

epuizant de lungi și pline de detalii inutile. Dar scrisoarea lui Richard Flynn nu aparținea vreunei asemenea categorii. Era concisă, bine scrisă și mai ales degaja căldură omenească. Omul nu-mi spunea că eram singurul căruia îi scrisese în căutare de reprezentare pentru proiectul său, însă am fost aproape sigur, fără să pot spune de ce, că așa stăteau lucrurile. Dintr-un motiv pe care nu găsisem de cuviință să mi-l comunic în acel scurt răvaș, Flynn mă alege pe mine.

Am lăsat baltă pentru moment celelalte fragmente pe care îmi propusesem să le citesc, mi-am făcut o cafea și m-am instalat pe canapea, locul meu preferat pentru lectură încă din adolescență. Îmi doream sincer să găsesc ceva în paginile manuscrisului și să-i dau un răspuns favorabil omului care mi-l trimisese și față de care simțeam deja o tainică simpatie.

Am început să citesc fragmentul de manuscris.

Unu

Pentru cei mai mulți dintre americani, anul 1987 a fost cel în care bursa a urcat până la cer, pentru ca apoi să-și dea duhul, scandalul Iran-Contras a continuat să zgâlțâie scaunul lui Ronald Reagan la Casa Albă, iar serialul *Bold, Beautiful & Blue* a început să ne invadeze sufrageriile. Pentru mine a fost cel în care m-am îndrăgostit pentru prima oară și am aflat că diavolul există.

Studiam de mai bine de doi la Princeton University și locuiam într-un imobil aflat pe strada Bayard, între Muzeul de Artă și Seminarul teologic. Casa, o clădire urâtă și igrasioasă, avea un living și o bucătărie la parter, iar la eraj erau două dormitoare cu băile aferente. Până la McCosh Hall, în care se desfășurau majoritatea cursurilor la Engleză, făceam mai puțin de douăzeci de minute pe jos.

Într-o după-amiază de octombrie, când m-am întors acasă și-am intrat în bucătărie, am avut surpriza să găsesc o fată înaltă și zveltă, cu părul lung și blond despărțit de o cărare pe mijloc, care mi-a aruncat o privire prietenoasă pe deasupra unor ochelari cu rame groase, ce-i dădeau un aer sexy și sever în același timp. Se străduia să stoarcă un recipient de muștar franțuzesc, fără să-și dea seama că nu-i scosese sigiliul din staniol. I-am cerut recipientul, i-am deșurubat capacul și am dezlipit sigiliul, apoi am pus capacul la loc și i l-am înapoiat. Mi-a mulțumit în timp ce întindea pasta galbenă peste hotdogul pe care tocmai și-l pregătise.

– Hei, mulțumesc, mi-a spus ea, cu accentul pe care-l adusese din Vestul Mijlociu și pe care nu părea dispusă să-l abandoneze pentru a fi la modă. Vrei și tu unul?

– Nu, mulțumesc. Apropo, sunt Richard Flynn. Ești noua chiriașă?

Mi-a confirmat dând din cap. Începuse să muște cu poftă din hotdog și a făcut un efort să înghită mai repede.

– Laura Baines, încântată să te cunosc! Apropo, fostul chiriaș creștea sconși în cameră, sau așa ceva? Încă miroase acolo de-ți mută nasul. Cred că va trebui să o zugrăvesc. Și e ceva în neregulă cu boilerul? Am așteptat o jumătate de oră să se încălzească apa.

– Era un mare fumător, am lămurit-o eu. Fostul coleg, nu boilerul. Și nu fuma doar țigarete, dacă înțelegi ce vreau să spun. Dar, altfel, era un tip de treabă și săritor, coleg cu mine, la Engleză. S-a hotărât peste noapte să-și întrerupă studiile pentru un an sabatic, așa că a șters-o acasă. Cât despre boiler, vreo cinci instalatori au încercat până acum să-i dea de cap, fără succes însă.

– Ducă-se învârtindu-se, amigo! i-a urât Laura colegului plecat, între două înghițituri.

A arătat spre cuptorul cu microunde de pe linia de gătit, care apăruse în mod miraculos în bucătărie în urmă cu un an, adus de proprietara casei, o bătrânică destul de cumsecade, ce locuia în Montgomery Hills.

– Pregătesc niște popcorn, a adăugat ea. Vreau să mă uit la televizor, povestea cu Jessica e în direct la CNN.

– Cine-i Jessica? am întrebat-o eu. Piuitul aparatului ne-a semnalizat că popcornul era pregătit să ia drumul bolului din sticlă pe care Laura îl dibuise în dulapul pentru vase aflat deasupra chiuvetei.

– Jessica McClure e o fetiță de un an și jumătate, care a căzut într-un puț, în Texas, m-a lămurit ea. CNN transmite în direct operațiunile de salvare. Cum de n-ai auzit nimic? La universitate toată lumea vorbește despre asta.

A pus floricelele în bol și mi-a făcut semn să o urmez. Ne-am așezat pe canapeaua din living, o monstruoșitate din piele patinată de vreme și discutată pe alocuri, și a pornit televizorul. O vreme am rămas tăcuți, urmărind întâmplările de pe ecran.

Era un octombrie blând și cald, aproape lipsit de obișnuitele ploii de toamnă, și o înserare calmă s-a strecurat pe lângă peretele din sticlă al livingului. Dincolo de el era parcul care înconjură Trinity Church, întunecat și misterios.

Laura și-a terminat de mâncat hotdogul, apoi a luat un pumn de popcorn din vas. Părea că uitase complet de mine. Pe ecran, un inginer îi explica unui reporter cum decurgeau săpăturile la un puț paralel, menit să asigure accesul salvatorilor la micuța blocată în subteran. Laura își lăsase papucii de casă lângă canapea și-și strânsese picioarele sub ea. Am observat că avea unghiile de la degetele acestora date cu oja violet.

– Ce studiezi? am întrebat-o eu în cele din urmă.

– Psihologia, mi-a răspuns ea, fără să-și dezlipească privirea de pe ecranul televizorului. E a doua facultate. Am absolvit Matematica la Universitatea

din Chicago. M-am născut și am crescut în Illinois, în Evanston. Ai fost vreodată pe-acolo?

Mi-am dat seama că era cu cel puțin doi-trei ani mai mare decât mine și asta mă intimidase un pic. La vârsta aceea, trei ani însemnau ceva.

– Nu, sunt din Brooklyn, i-am precizat eu. Am ajuns în Vestul Mijlociu o singură dată, într-o vară pe când aveam cincisprezece ani, iar tata a închiriat pentru două săptămâni o rulotă în Ozarks, Missouri, pentru o partidă de pescuit. Am vizitat și St. Louis, dacă îmi aduc bine aminte. Psihologia după Matematică?

– În școală eram socotită un fel de geniu. În timpul liceului am câștigat tot felul de concursuri internaționale de matematică și la douăzeci și unu de ani aveam deja un master și-mi pregăteam doctoratul. Am refuzat apoi toate bursele și am venit aici, la Psihologie. Masteratul mi-a folosit pentru a mă înscrie direct în programul pentru cei care deja au absolvit o facultate.

– OK, dar tot nu mi-ai răspuns la întrebare.

– Răbdare, băiete.

Și-a scuturat niște firimituri de popcorn de pe tricou (purta o pereche de jeansi tociți, dintr-aceia cu o mulțime de fermoare, care începuseră să fie la modă în perioada aceea, și un tricou alb, simplu), pe urmă s-a dus la frigider pentru a-și lua o cutie de Coca-Cola, după ce m-a întrebat dacă voiam și eu una. A desfăcut cutiile, a înfipt câte un pâi în fiecare și s-a întors pe canapea, întinzându-mi una dintre ele.

– În vara aceea, după absolvire, m-am îndrăgostit de un tip. Era din Evanston, se întorsese și el pentru vacanță, fiind masterand la MIT. Studia Electronica, sau așa ceva. Un tip foarte arătos și aparent isteț, pe nume John Tindley, mai în vârstă decât mine cu doi ani. Ne cunoscuserăm vag în liceu. Numai că după o lună tipul mi-a fost suflat de Heather Craig, una dintre cele mai stupide ființe pe care le-am cunoscut, un soi de hominid care învățase să articuleze o duzină de cuvinte și să folosească tacâmurile. Și mi-am dat seama că mă pricepeam la ecuații, șiruri numerice și integrale, dar n-am nici cel mai mic habar despre modul în care gândesc oamenii, în general, și bărbații, în mod special. Mi-am spus că urma să-mi petrec viața singură, înconjurată de pisici, porcușori de Guineea și papagali. Așa că în toamna următoare am venit aici. Acum sunt în ultimul an.

– Și eu termin anul ăsta. Ai învățat între timp chestia aia? am întrebat-o eu. Despre cum gândesc bărbații, vreau să spun...

Pentru prima oară s-a uitat drept în ochii mei.

– Nu sunt sigură, însă cred că am făcut ceva progrese. John s-a despărțit de tipa respectivă după doar câteva săptămâni. Nu i-am mai răspuns niciodată la telefon, deși m-a căutat câteva luni în șir. Poate că sunt o afurisită.

A golit cutia de Coca-Cola și a așezat-o pe masă.

În seara aceea am continuat să urmărim la televizor aventura salvării fetei din Texas și am sporovăit până aproape de miezul nopții, bând cafea și ieșind din când în când afară, în grădină, pentru a fuma. La un moment dat am ajutat-o să-și aducă restul lucrurilor din portbagajul unei mașini Hyundai veche pe care o parcase în garajul casei și să pună laolaltă piesele unui mic șifonier, ale cărui instrucțiuni de montare păreau concepute sub forma unui test de inteligență pentru persoanele geniale.

Laura era plăcută, avea simțul umorului și mi-am dat seama că citise foarte mult. Ca orice tip de vârsta mea, eram o bombă cu hormoni. În momentul acela n-aveam nicio prietenă și tânjeam după sex, dar îmi aduc bine aminte că atunci, la început, nu m-am gândit nicio clipă la varianta cuplării cu ea. Eram convins că avea un prieten, deși n-am vorbit despre asta. Cert e că mă tulbura ideea că aveam să-mi împart locuința cu o fată, ceea ce nu se mai întâmplase până atunci. Era ca și cum dintr-odată urma să am acces la niște secrete care înainte îmi fuseseră interzise.

Realitatea era că nu-mi plăcea la universitate și așteptam cu nerăbdare să termin ultimul an și să o șterg de-acolo.

Mă născusem și crescusem în Brooklyn, la Williamsburg, în apropiere de strada Grand, unde pe vremea aceea proprietățile erau mult mai ieftine decât sunt astăzi. Mama era profesoară de istorie la Boys & Girls High School din Bed Stuy, iar tata era asistent medical la Kings County Hospital. Nu proveneam, așadar, din clasa muncitoare, totuși am simțit mereu că aparțineam oarecum acesteia, având în vedere cartierul modest în care mi-am petrecut copilăria și adolescența.

Am crescut fără lipsuri materiale majore, dar și fără să-mi permit o grămadă de lucruri. Oamenii din Brooklyn, de la irlandezii din Marine Park și până la rușii din Mica Odesa, de la portoricanii care începuseră să apară în zonă în număr mare în acei ani și până la evreii hasidici din partea de est, toți mi se păreau vii și interesanți și mă simțeam ca pește în apă în acea babilonie de rase, culori și obiceiuri. Anii '70 au fost grei pentru New York City din punct de vedere economic și-mi aduc aminte că foarte multă lume era săracă, iar violența era la ordinea zilei. Însă oamenii erau comunicativi și se pare că aveau mereu câte ceva interesant de povestit.

Când am ajuns la Princeton, m-am înscris la câteva cercuri științifice, am devenit membru al unuia dintre acele faimoase cluburi de pe The Street și am dat târcoale echipei de teatru de la Triangle. La cererea mea, am fost invitat să citesc în fața membrilor unui cerc literar mai multe povestiri pe care le scrisesem spre finalul liceului. Cercul respectiv era păstrorit de un poet

oarecum faimos, care preda ca profesor invitat, iar membrii lui își făceau un titlu de glorie din a tortura limba engleză pentru a produce poeme fără cap și coadă. În momentul în care au înțeles că povestirile mele erau „clasice“ și că romanele lui Hemingway și Steinbeck erau pentru mine posibile surse de inspirație, m-au privit ca pe o greșeală a naturii. Oricum, un an mai târziu le lăsasem deja baltă pe toate și-mi petreceam orele din afara cursurilor mai mult la bibliotecă sau acasă.

Cei mai mulți dintre colegii mei proveneau din pătura de sus a clasei mijlocii de pe Coasta de Est, care trăsesse o spaimă cumplită în anii '60, când lumea lor dădea impresia că o luase definitiv la vale, și care probabil că își educase copiii în așa fel încât nebunia de atunci să nu se mai repete niciodată.

Anii '60 își avuseseră muzica lor, marșurile, vara iubirii, descoperirea drogurilor, festivalul Woodstock, emanciparea rasială și pilulele contraceptive. Anii '70 aduseseră cu ei lăsarea în urmă a coșmarului numit Vietnam, muzica disco, pantalonii evazați și cluburile de dans. Dar trăiam cu senzația că anii '80 nu mai aveau în ei nimic epic și că generația mea pierduse marele tren. Bătrânul Ronald Reagan, asemenea unui șaman dibaci, scosese iar la lumină vechile duhuri mccarthy-iste pentru a țopăi pe creierii națiunii, în vreme ce niște îngerași durdulii, cu pălării texane așezate peste zulufii blonzi, cântau în cor imnuri dedicate liberei inițiative. *Go, Ronnie, go!*

Colegii mi se păreau niște snobi conformiști, în pofida aerelor de rebeli pe care le afixau doar pentru că așa credeau ei că se cuvenea să fie tinerii studenți din Ivy League, un soi de amintire vagă a deceniilor anterioare. Tradițiile de care se făcea atâta caz la Princeton îmi dădeau impresia unor simple maimuțări pe care timpul le golise de orice semnificație.

Pe cei mai mulți dintre profesori îi consideram niște mediocrități care se agățau de un culcuș calduț în care să-și petreacă bătrânețile. Colegii care se jucau de-a marxistii și revoluționarii pe banii părinților nu se obosiseră să citească *Das Kapital*, iar cei care se autointitulau conservatori se comportau ca și cum ar fi fost cu toții urmașii direcți ai pelerinului de pe *Mayflower*, care, cocoțat pe catarg și cu palma făcută streășină la ochi, strigase: „Pământ!“ Pentru primii, proveneam dintr-o familie mic-burgheză pe care ar fi trebuit să o urâsc și ale cărei valori trebuiau negate și călcate în picioare. Pentru ultimii, nu eram decât un alb sărac din Brooklyn, care se furișase în campusul lor minunat cu scopuri dubioase și, fără îndoială, condamnabile.

Este însă posibil ca toate aceste lucruri să nu fi existat decât în mintea mea. După ce mă hotărâsem să devin scriitor, spre sfârșitul liceului, îmi construisem treptat o viziune tristă și sceptică despre lume, cu ajutorul neprecupețit al domnilor Cormac McCarthy, Ken Kesey și Don De Lillo. Eram convins că soarta adevăraților creatori era aceea de a fi singuratici,

sceptici și nefericiți, chiar și atunci când primeau cecuri de milioane de dolari pentru producțiile lor literare, și își petreceau concediile în stațiuni scumpe din Europa. Îmi spuneam că, dacă nu ar fi fost încercat de diavol și trimis pe grâmbada de bălegar, chinuit și istovit, Iov ar fi rămas un anonim, iar omenirea ar fi fost văduvită de o capodoperă.

Încercam să evadez cât puteam de des din campus, așa că îmi petreceam weekendurile mai mult la New York. Cutreieram anticariatele din Upper East Side sau teatrele obscure din Chelsea, mergeam la casa de discuri Knitting Factory, care tocmai se deschisese în Brooklyn, pe strada Houston, pentru a-i asculta pe Bill Frisell, Cecil Taylor și Sonic Youth. Mergeam la cafelele de pe bulevardul Myrtle sau treceam podul în Lower East Side și cinam împreună cu părinții și cu fratele meu, Eddie, într-una dintre acele cârciumi italiene de familie în care toată lumea își spunea pe numele mic. Princeton mi se părea populat de niște roboți sclifosiți, vorbind cu accent de Boston.

Îmi luam examenele fără să depun eforturi prea mari, pitit în mediocritatea comodă a notelor de B pentru a fi lăsat în pace, în așa fel încât să am timp să citesc și să scriu. Scriam zeci de povestiri scurte și începuturi de roman care nu treceau niciodată de primul capitol. Foloseam o veche mașină de scris Remington cu bandă, pe care tata mi-o făcuse cadou înainte de plecarea la universitate. După ce-mi reciteam producțiile și le corectam zile în șir, acestea sfârșeau cel mai adesea la gunoi. De fiecare dată când descopeream câte un nou scriitor, încercam inconștient să scriu ca el, ca un cimpanzeu copleșit de admirație în fața unei femei în rochie roșie.

Dintr-un motiv sau altul, nu-mi plăcea să consum droguri. Fumam „iarbă“, marijuana, pentru prima oară la doar treisprezece ani, cu prilejul unei vizite la Grădina Botanică. Un băiat pe nume Martin adusese cu el două asemenea țigări, pe care le fumaserăm împreună cu vreo alți cinci prieteni într-un loc ferit, cu sentimentul că apele învolburate ale infracționalității ne târâseră pentru totdeauna în unda lor turbure. În liceu am mai fumat de câteva ori și tot de atâtea ori m-am îmbătat cu bere ieftină la niște petreceri din apartamentele dubioase de pe bulevardul Driggs. Însă nu descoperisem nicio plăcere în a fi drogat sau beat, spre ușurarea părinților. Erau vremuri în care, cel puțin în Brooklyn, dacă erai dispus să calci strâmb, era mai probabil să mori împușcat sau dintr-o supradoză decât să-ți găsești o slujbă. Învățam foarte bine, am absolvit cu note maxime și am fost acceptat atât la Cornell, cât și la Princeton – am ales-o pe ultima, care pe atunci avea faima de a fi mai puțin conservatoare.

Televiziunea nu devenise încă un lung șir de show-uri în care tot felul de nefericiți erau obligați să cânte, să suporte aluziile jignitoare ale moderatorilor sau să între în bazine pline cu șerpi. Emisiunile nu se transformaseră încă

într-o poveste spusă de un idiot, plină de zgomot și de râsete. Dar nici pe atunci nu găseam nimic interesant în niște dezbateri politice fățarnice, glume îndoielnice și filme de categoria B despre adolescenți care aveau înfățișarea și inteligența unor păpuși din plastic. Cei câțiva producători decenti și jurnaliști adevărați proveniți din epoca anilor '60, care încă mai populau studiourile de televiziune, păreau la fel de stingheriți și neliniștiți ca niște dinozauri văzând meteoritul apropiindu-se de Pământ, semn că vremea lor era pe cale să se sfârșească.

Însă Laurei, așa cum aveam să constat, îi plăcea să se conecteze aproape în fiecare seară la perfuzia de nimicuri a televizorului, pretinzând că astfel creierul ei intra într-un soi de stază care-i permitea clasificarea, sistematizarea și depozitarea judicioasă a informațiilor acumulate de-a lungul zilei. Astfel că toamna anului de grație 1987 a fost perioada din viața mea în care m-am uitat cel mai mult la televizor, găsind un soi de plăcere masochistă în a sta culcat pe canapea alături de ea, comentând plin de venin orice emisiune, buletin de știri sau serial, asemenea unuia dintre cei doi bătrâni chițibușari din serialul *The Muppets Show*.

Nu mi-a vorbit de la început despre profesorul Joseph Wieder, una dintre cele mai importante personalități care predau la Princeton în acei ani, considerat un soi de Prometeu coborât printre noi, muritorii, pentru a ne învăța tainele focului. Mi-a spus că-l cunoștea și că erau „buni amici“ abia înainte de Halloween, când am urmărit împreună o emisiune a lui Larry King, la care Wieder era invitat ca să vorbească despre dependența de droguri: trei tineri muriseră cu o zi în urmă din cauza unor supradoze, într-o cabană aflată undeva lângă Eugene, Oregon. Cred că mă îndrăgostisem deja de ea, chiar dacă încă nu conștientizasem acest lucru.

Doi

Săptămânile care au urmat momentului în care am cunoscut-o pe Laura au fost, probabil, cele mai fericite din viața mea.

Majoritatea cursurilor la Psihologie se desfășurau în Green Hall, care se afla la câteva minute de mers de McCosh și Dickinson, unde aveau loc cursurile la Engleză, așa că eram mai tot timpul împreună. Ne duceam la Firestone Library, ne plimbam pe lângă Stadium în drum spre casă, zăboveam la Muzeul de Artă și la cafenelele din jurul acestuia sau luam trenul spre New York pentru a merge la cinematografele unde rulau filme ca *Dirty Dancing* și *The Last Emperor*.

Spre deosebire de mine, Laura avea o mulțime de prieteni, cei mai mulți fiind colegi de facultate. Pe unii dintre ei mi i-a prezentat, vreo câțiva ne-au și vizitat, însă ea prefera, dintr-un motiv sau altul, să-și petreacă o mare parte din timp doar cu mine. În materie de muzică nu ne potriveam la gusturi, ea preferând noutățile care pe vremea aceea însemnau Lionel Richie, George Michael sau Fleetwood Mac, dar asculta vitejește alături de mine casetele de rock alternativ și jazz. Uneori stăteam de vorbă până spre dimineață, îndopați cu nicotină și cafeină, apoi plecam amândoi năuci spre cursuri după un somn de două-trei ore. Deși avea mașină, o folosea foarte rar și preferam amândoi să mergem pe jos sau cu bicicletele. În serile în care n-avea chef de televizor, Laura invoca duhul ascuns într-o consolă de jocuri NEC și începeam să împușcăm rațe sau să ne jucăm de-a peștișorul Bubble din *Clu Clu Land*. Într-o zi, după vreo două ore de asemenea jocuri, mi-a spus:

– Richard (mereu îmi pronunța numele întreg, nu folosea niciodată diminutive ca Richy sau Dick), știi că oamenii nu fac de cele mai multe ori nicio diferență între ficțiune și realitate? De aceea suntem capabili să plângem la un film sau să râdem la altul, deși, de fapt, *știm* foarte bine că tot ceea ce vedem nu este decât jocul unor actori și o poveste născocită de un scenarist. Fără „defectul“ ăsta, toți am fi doar niște ROB.

ROB însemna *Robotic Operating Buddy*, o mașinărie construită de japonezi pentru puștii singuratici. Laura visa să-și cumpere o asemenea mașinărie, să o numească Armando, să o învețe să-i aducă la pat cafeaua și să-i cumpere flori atunci când era într-o dispoziție proastă.

Cu exact șase luni înainte de începerea noului an universitar, la începutul primăverii, problemei mele legate de adaptarea la Princeton i s-a adăugat o tragedie: mi-am pierdut tatăl. Un infarct l-a răpus aproape pe loc, în timp ce se afla la serviciu. Intervenția promptă a colegilor a fost inutilă și, la mai puțin de o oră după ce se prăbușise pe holul secției de Chirurgie de la etajul al treilea al spitalului, a fost declarat decedat. Vestea mi-a dat-o fratele meu, la telefon, în timp ce mama era ocupată cu formalitățile. Am sărit în primul autobuz și am plecat spre apartamentul pe care l-am găsit plin de rude și vecini.

Tata a fost îngropat la Evergreens și la scurtă vreme după aceea, pe la începutul verii, mama s-a decis să părăsească orașul, împreună cu fratele meu, și să se mute în Philadelphia. Avea acolo o soră mai tânără cu patru ani, pe nume Cornelia. Pentru mine a fost teribil de șocant să înțeleg în următoarele săptămâni că tot ceea ce mă legase de copilărie și de adolescență urma să dispară dintr-un condei și că nu voi mai intra niciodată în apartamentul cu două dormitoare în care-mi petrecusem întreaga viață de până atunci.

Întotdeauna o suspectasem pe mama că ura Brooklynul și că rămăsese acolo atâția ani doar la insistențele tatălui meu. Avea o fire studiosă și melancolică și crescuse în familia unui pastor luteran de origine germană pe nume Reinhard Knopf, un bărbat înalt și sever pe care mi-l aduceam vag aminte pentru că-l vizitam doar o dată pe an, de ziua lui de naștere. Locuia în Queens, într-o căsuță curată ca un pahar și care avea în spate un petic de grădină ce-ți dădea senzația că fiecare fir de iarbă era la locul potrivit. Își crescuse fiicele singur, deoarece își pierduse soția la nașterea mătușii mele, și nu s-a mai căsătorit vreodată. A murit de cancer pulmonar când aveam doar zece ani. Pe când bunicul încă trăia, mama insistea periodic să ne mutăm în Queens – *un loc decent și curat*, cum îl descria ea –, invocând faptul că voia să fie mai aproape de tatăl ei. Apoi însă renunțase, dându-și seama că pleda pentru o cauză pierdută: Michael Flynn, tatăl meu, era un irlandez încăpățânat care se născuse și crescuse în Brooklyn și n-ar fi plecat de-acolo nici în ruptul capului.

Plecarea mea la Princeton pentru ultimul an universitar a coincis, așadar, cu mutarea mamei mele și a fratelui meu la Philadelphia. În perioada în care am cunoscut-o pe Laura tocmai începusem să conștientizez că urma să merg în Brooklyn doar ca musafir și mă simțeam prădat de tot ceea ce avusesem. Lucrurile pe care nu le luasem cu mine ajunseseră într-un apartament cu două dormitoare de pe bulevardul Jefferson din Philly, în apropiere de

Gara Centrală, pe care l-am vizitat imediat după mutarea lor. Am înțeles numaidecât că locul acela nu va însemna niciodată acasă pentru mine. În plus, veniturile familiei se micșoraseră, notele numi permiteau să obțin o bursă, așa că era cazul să-mi caut o slujbă temporară până la absolvire.

Dispariția tatălui meu fusese bruscă. Mă obișnuiam greu cu gândul că l-am pierdut și de cele mai multe ori mă gândeam la el ca și cum ar fi fost încă în viață. Uneori, cei plecați dintre noi sunt mai puternici decât erau atunci când trăiau. Amintirea lor, sau ceea ce doar credem că ne amintim despre ei, ne obligă să încercăm să-i mulțumim într-un fel în care nu ar fi reușit să ne convingă să o facem atunci când erau vii. Moartea tatei mă făcuse să mă simt mai responsabil și mai puțin dispus să plutesc nepăsător deasupra lucrurilor. Cei vii greșesc tot timpul, așa cum e omenește să se întâmple. Morții sunt înfășurați cu repeziciune în aura infailibilității de către cei pe care i-au lăsat în urmă.

Când Laura a apărut, mă simțeam mai singur ca niciodată și, prin urmare, prezența ei în viața mea a devenit cu atât mai importantă.

Era cu două săptămâni înainte de Thanksgiving Day, iar vremea începuse să devină posomorâtă și rece când Laura mi-a propus să mă prezinte profesorului Joseph Wieder. Lucra sub îndrumarea lui la un proiect de cercetare pe care urma să-l transforme în eseu final pentru examenul de absolvire.

Știam că Laura se specializa în Psihologie Cognitivă, un domeniu oarecum de pionierat în vremea aceea în care termenul *inteligență artificială* ajunsese pe toate buzele după ce computerele își făcuseră intrarea triumfală în casele și în viețile noastre. Mulți americani erau convingeți că peste un deceniu aveam să discutăm cu prăjitorul de pâine și să cerem sfaturi profesionale mașinii de spălat vase.

Laura încerca uneori să-mi vorbească despre toate chestiile astea, însă nu înțelegeam mare lucru și, cu acel egoism specific tuturor tinerilor masculi, cred că nici nu mă străduiam prea mult să o fac. Reținusem însă că profesorul Wieder, care avea și un doctorat în Psihiatrie, luat în Europa, la Cambridge, se apropia de finalul unei cercetări monumentale, care, afirma Laura cu admirație, urma să fie bomba deceniului în înțelegerea modului de funcționare a minții omenești și a legăturii dintre stimul și răspuns. Din spusele ei, înțelesesem că era vorba despre ceva legat de memorie și de modul în care se formează amintirile. Priceperea la matematică a Laurei, pretindea ea, constituise o adevărată mină de aur pentru Wieder, deoarece științele exacte fuseseră întotdeauna punctul lui nevralgic, iar lucrarea lui presupunea și folosirea unor modele matematice.

Seara în care am făcut cunoștință cu Wieder avea să fie una memorabilă pentru mine, însă dintr-un alt motiv decât cel la care m-aș fi așteptat.

Într-o după-amiază de sâmbătă, pe la jumătatea lunii noiembrie, ne-am întors buzunarele pe dos și-am cumpărat o sticlă de vin Côtes du Rhône Rouge, recomandată de un vânzător de la un magazin de delicatose din apropiere, după care am pornit spre casa profesorului. Locuia în West Windsor, așa că Laura a preferat să mergem cu mașina.

Un sfert de oră mai târziu am parcat în fața unei case în stilul Queen Anne, aflată în apropierea unui lac ce sclipea tainic în lumina sidefie a apusului. Proprietatea era înconjurată de un zid scund din piatră și poarta era deschisă. Am pășit pe o alee pietruită, care despica o pajiște bine îngrijită, mărginită de tufe de trandafiri și rugi de mure. În partea stângă se afla un stejar uriaș, a cărui coroană aproape văduvită de frunze se întindea deasupra acoperișului casei acoperit cu țigla.

Am apăsat butonul soneriei și ușa ne-a fost deschisă de un bărbat înalt și solid, aproape în totalitate chel și cu o barbă cenușie de patriarh care-i ajungea până la piept. Era îmbrăcat în blugi, teniși și un tricou de culoare verde cu mânecile ridicate până la coate. Avea mai degrabă alura unui antrenor de fotbal decât a unui profesor universitar faimos, care urma în curând să arunce în aer lumea științifică printr-o revelație epocală. În plus, părea mai tânăr și mai suplu decât la televizor.

Mi-a strâns mâna cu putere, după ce a sărutat-o pe Laura pe obraz.

– Încântat să te cunosc, Richard, mi-a spus el. Laura mi-a vorbit mult despre tine.

Am intrat într-un hol înalt, ai cărui pereți erau parțial acoperiți cu tablouri, și ne-am pus canadienele în cuier.

– De obicei, a continuat el, prietena noastră este ironică și răutăcioasă la adresa tuturor celor care-i ies în cale, dar despre tine n-a avut decât cuvinte de laudă. Eram curios să te cunosc.

Am pătruns apoi într-o sufragerie uriașă, construită pe două niveluri, care într-un colț avea amenajat un spațiu pentru gătit cu o masă cu blat masiv în mijloc și tot soiul de recipiente și ustensile atârinate deasupra ei. Un birou vechi, cu încheieturi din bronz, având un faț un scaun din piele, era lipit de peretele de la apus, iar pe suprafața lui erau risipite hârtii, cărți și creioane. O mireasmă plăcută de mâncare plutea prin încăpere, amestecându-se cu mirosul de tutun. M-am așezat pe o canapea din stofă cu motive orientale și profesorul mi-a preparat un gin tonic, după ce a declarat că vinul adus de noi va fi păstrat pentru cină.

Interiorul mă intimidă. Era înțesat cu obiecte de artă – bronzuri, tablouri și arme de panoplie – care-i dădeau aerul unui muzeu. Podeaua din scânduri de stejar era acoperită din loc în loc cu mici covoare, țesute manual. Nu mai intrasem până atunci într-o astfel de casă.

Profesorul și-a pregătit un scotch și s-a așezat într-un fotoliu, aprinzându-și o țigară.

– Nu-mi place să mă fandosesc la bucătărie, însă am preparat niște spaghetti bologneze, după o rețetă pe care o am de la un coleg din Italia. Richard, casa asta am cumpărat-o în urmă cu șase ani, când am venit la Princeton, și am muncit vreo doi ani ca să o fac să arate așa. Lacul de lângă ea nu era decât o mlaștină plină de țăntari. Dar cred că a meritat, chiar dacă e un pic izolată. După cum mi-a spus un tip care se pricepe la cheștiile astea, se pare că, între timp, valoarea ei s-a dublat.

– E o casă superbă, l-am asigurat eu.

– Mai târziu o să-ți arăt biblioteca de la etaj. E adevărata mea mândrie, celelalte lucruri nu sunt decât fleacuri. Sper să mai vii pe aici. Uneori, sâmbăta, dau o petrecere. Nimic sofisticat, vin doar câțiva amici și colegi. Iar în ultima seară de vineri din lună încing o partidă de pocher cu niște prieteni. Jucăm pe mărunțiș, fii fără grijă!

Conversația cu el a decurs bine și după o jumătate de oră, când ne-am așezat la masă, aveam senzația că ne cunoșteam de ceva vreme, iar sentimentul de stinghereală de la început dispăruse aproape în totalitate.

Laura era absentă la conversație, preluând rolul gazdei. A servit mâncarea și a strâns farfuriile și tacâmurile și le-a pus în mașina de spălat la sfârșitul cinei. Lui Wieder nu i se adresa cu „domnule“, ci îi spunea, simplu, „Joe“. Părea de-a casei și se vedea limpede că nu era pentru prima oară când făcea oficiile de gazdă în timp ce profesorul era ocupat cu perorațiile despre varii subiecte, fumând țigară de la țigară și însoțindu-și cuvintele cu gesturi ample.

M-am întrebat la un moment dat cât de apropiați erau cei doi cu adevărat, apoi mi-am spus că, la urma urmei, nu era treaba mea.

Wieder a lăudat vinul adus de noi și s-a lansat într-o lungă disertație despre podgoriile din Franța, explicându-mi diferențele între regulile de servire ale vinurilor în funcție de soiul de viță-de-vie din care proveneau. A reușit să facă lucrul acesta fără să pară snob sau îngâmfat și mi-a spus pe urmă că în tinerețe locuise doi ani la Paris. Își luase masteratul în Psihiatrie la Sorbona, apoi plecase pentru doctorat în Anglia, la Cambridge, unde își publicase prima carte.

La un moment dat s-a ridicat și-a adus de undeva din măruntaiele casei încă o sticlă cu vin, tot franțuzesc, pe care am băut-o împreună. Laura s-a mulțumit cu ce-i mai rămăsese în pahar, explicându-i profesorului că trebuia să conducă până înapoi acasă. Părea încântată că ne înțelegeam bine și ne urmărea cu privirea unei bone mulțumite că plozii de care avea grijă nu se încăierau și nu-și distrugeau jucăriile.

Conversația dintre noi, din câte îmi aduc aminte, a fost oarecum dezlănătă, pentru că profesorul vorbea mult, sărea de la una la alta cu ușurința unui scamator și părea să aibă o părere despre orice, de la meciurile celor de la Giants la literatura rusă din secolul al XIX-lea. Ce-i drept, eram uluit de cunoștințele lui. Se vedea că citise enorm și că vârsta nu-i atenuase cu nimic curiozitatea intelectuală. În același timp, dădea senzația unui misionar conștiincios care-și propusese să-i educe cu răbdare pe sălbaticii de la a căror capacitate de înțelegere nu se aștepta însă la foarte multe. Formula întrebări și își dădea singur răspunsuri, până să apuci să spui ceva, după care aducea contraargumente pe care le spulbera tot el în minutele care urmau.

De fapt, așa-zisa discuție cu el nu devenea repede un lung monolog – după o oră sau două erai convins că putea foarte bine să vorbească de unul singur.

Telefonul, aflat undeva în hol, a sunat de mai multe ori în timp ce stăteam de vorbă, iar el a răspuns de fiecare dată, cerându-ne scuze și terminând repede convorbirile. La un moment dat însă, a purtat o discuție mai lungă, vorbind cu o voce joasă, pentru a nu fi auzit din sufragerie. Nu înțelegeam ce spunea, însă avea un ton iritat și a revenit în încăperea cu o expresie sumbră pe chip.

– Tipii ăștia sunt nebuni, i-a spus el mândros Laurei. Cum pot să ceară unui om ca mine asemenea lucruri?! Le dai un deget și ei îți iau toată mâna. Am făcut prostia vieții mele că m-am încurcat cu asemenea idioți.

Laura nu i-a răspuns și a dispărut undeva în casă, iar după câteva minute Wieder a mai adus o sticlă cu vin. După ce am băut-o, a părut să uite convorbirea telefonică neplăcută și a spus că bărbații adevărați beau whisky. A plecat iarăși pe undeva prin casă și a revenit cu o sticlă de Lagavulin și un bol cu cuburi de gheață. Sticla era deja golită pe jumătate când și-a schimbat opinia: a zis că votca era cea mai potrivită licoare pentru a sărbători începutul unei prietenii.

Am conștientizat că eram beat abia în momentul în care m-am ridicat pentru a merge la toaletă și mi-am dat seama că picioarele nu mă mai ascultau, fiind gata să mă întind pe podele cât eram de lung. Nu eram un abstinent, însă niciodată nu mai băusem atât de mult și atât de repede. Wieder mă privea atent și curios, ca pe o gănganie amuzantă.

Ajuns în camera de baie, m-am uitat în oglinda de deasupra chiuvetei și-am văzut două figuri familiare care se holbau la mine, așa că m-a pufnit râsul. Pe hol, mi-am adus aminte că nu-mi spălaser mâinile și m-am întors în toaletă, gata-gata să mă opăresc cu apa prea fierbinte.

Laura a revenit în cameră, ne-a aruncat o privire lungă, apoi ne-a preparat câte o cafea. Încercam să-mi dau seama dacă și profesorul era beat, însă individul părea treaz de-a binelea, de parcă până atunci aș fi băut de unul singur. Mă simțeam păcălit, ca și cum aș fi căzut victimă unei farse.

Înțelegeam că articulam cu mare greutate cuvintele, fumasem prea mult și pieptul mă ustura. Nori cenușii de fum rătăceau ca niște corăbii-fantomă prin încăpere, deși ambele ferestre ale sufrageriei erau larg deschise.

Am continuat să sporovăim vrute și nevrute încă aproximativ o oră, fără să mai bem însă nimic altceva în afară de cafea și apă minerală, pe urmă Laura mi-a făcut semn că sosise timpul să plecăm. Profesorul ne-a condus până la mașină și ne-am luat rămas-bun, după ce mi-a spus încă o dată că dorea sincer să ne revedem.

În timp ce mașina rula pe strada Potter's End, pustie la ora aceea, i-am zis Laurei:

– Simpaticele tipul, nu-i așa? Și e individul cel mai rezistent la băutură pe care l-am cunoscut. Dumnezeule, ai idee cât am putut să turnăm în noi?!

– Poate a luat ceva înainte, vreo pilulă, vreau să spun. Nu obișnuiește să bea atât de mult. Iar tu nu ești psiholog, deci nu știai că te trage de limbă, fără să-ți destăinuie însă nimic despre el.

– Mi-a povestit o grămadă de chestii despre el, am contrazis-o eu, încercând să-mi dau seama dacă amețea pe care o simțeam însemna că era cazul să oprim mașina și să-mi fac vânt în dosul unui copac de la marginea drumului.

Aveam senzația că miroseam ca și cum aș fi făcut baie în alcool.

– Nu ți-a zis nimic, mi-a replicat ea sec. Doar lucruri comune, pe care le-ai fi aflat oricum citind biografia tipărită pe coperta oricăreia dintre cărțile lui. În schimb, i-ai spus la un moment dat că ți-e teamă de șerpi și că la patru ani și jumătate ai fost victima unei tentative de viol din partea unui vecin dus cu pluta, pe care apoi tatăl tău aproape că l-a omorât în bătaie. Astea sunt lucruri cu adevărat importante.

– I-am spus așa ceva?! Nu-mi amintesc...

– Jocul lui preferat este să scormonească prin mințile celorlalți, așa cum scoțezi printr-o casă necunoscută. Nu este vorba de un tic profesional, ci de o curiozitate aproape maladivă, pe care rareori reușește să și-o țină în frâu. De aceea a acceptat și chestia cu programul despre care...

S-a oprit în mijlocul frazei, ca și cum ar fi conștientizat dintrodată că era pe cale să vorbească prea mult.

N-am întrebat-o ce intenționase să spună. Deschisesem fereastra și simțeam cum începeam treptat să-mi revin. O jumătate de Lună argintie atârna pe cerul de culoarea cafelei cu lapte.

În noaptea aceea am devenit amanți. S-a întâmplat simplu, fără discuții prealabile ipocrite de tipul „Oare asta nu va ruina prietenia din noi?“. După ce a parcat mașina în garaj, am rămas câteva minute în curtea scăldată de lumină galbenă a becului de pe stâlpul de iluminat din stradă și am fumat câte o țigară, fără să ne spunem nimic. Apoi am intrat în casă și atunci când

am vrut să aprind lumina în sufragerie, m-a oprit, m-a luat de mână și m-a condus spre dormitorul ei.

A doua zi era duminică și am rămas toată ziua în casă, făcând dragoste și descoperindu-ne unul pe celălalt. Îmi aduc aminte că n-am vorbit aproape deloc. Spre seară, am mers la o cafenea de pe Lincoln numită Vienna, unde am mâncat ceva, pe urmă ne-am plimbat o vreme prin parc, până s-a întunecat de tot. Îi spuseseam despre intenția mea de a-mi căuta o slujbă și m-a întrebat imediat dacă nu m-ar tenta să lucrez cu Wieder. Profesorul căuta pe cineva care să-i rearanjeze volumele din biblioteca de care-mi pomenise, dar pe care nu apucase să mi-o arate. Am fost surprins.

– Crezi că ar fi de acord?

– De ce nu? a ridicat ea din umeri. Vorbisem deja cu el și, în principiu, acceptase, de-aia voia să te cunoască. Însă n-ați mai apucat să discutați despre asta, tipic masculin. Cred că te-a plăcut, așa că nu va fi nicio problemă.

Mă întrebam dacă și eu îl plăcusem pe el.

– În cazul ăsta, pentru mine ar fi okay.

S-a aplecat și m-a sărutat. Sub clavicula stângă, deasupra sânelui, avea o pată maronie de mărimea unei monede. În ziua aceea o studiasem pe îndelete, ca și cum aș fi vrut să fiu sigur că n-aveam să uit niciodată vreun detaliu al trupului ei: gleznelor care mi se păreau neverosimil de subțiri, degetele foarte lungi ale picioarelor (pe care le numea „echipa ei de baschet”), fiecare aluniță sau imperfecțiune a pielii care încă purta urmele bronzului de peste vară.

În acei ani începuse deja epoca fast love și nici eu nu făceam excepție de la regulă, însă cu ea părea să fie cu totul altfel. Îmi pierdusem virginitatea la cincisprezece ani, în patul deasupra căruia era lipit un poster lucios cu formația Blondie, al unei fete numite Joelle, cu doi ani mai mare decât mine, care locuia pe strada Fulton. În anii care urmaseră avusesem mai multe partenere, iar de vreo două-trei ori crezusem chiar că mă îndrăgostisem. În seara aceea mi-am spus însă că mă înșelasem. Poate că în unele cazuri fusese vorba de atracție, de pasiune sau de atașament. Cu Laura, era cu totul altceva. Erau toate acestea la un loc și încă ceva în plus: dorința ultimativă de a fi cu ea în fiecare minut și în fiecare secundă.

Simțeam, poate, într-un mod tulbure, că perioada aceea avea să fie de scurtă durată și mă grăbeam să adun amintiri care trebuiau să-mi ajungă o viață. Din păcate, nu mă înșelam. Peste doar câteva săptămâni, de toate acestea avea să se aleagă praful.

Trei

Am început să lucrez la biblioteca lui Wieder chiar din weekendul următor, după ce am băut împreună o bere pe o bancă din lemn de lângă lac și mi-a explicat în ce fel dorea să-i fie organizate volumele, totalizând peste trei mii.

Cumpărase un computer pe care-l instalase într-o cameră de la etaj fără ferestre și ai cărei pereți erau acoperiți de sus și până jos cu rafturi lungi pe care erau așezate cărțile. Dorea să realizez o evidență codificată, în așa fel încât motorul de căutare să indice unde anume se afla fiecare volum. Asta însemna introducerea datelor – titluri, autori, editura la care fusese publicată cartea respectivă, numărul din Biblioteca Congresului și așa mai departe – și aranjarea cărților pe diverse categorii. Am făcut amândoi o socoteală aproximativă și am ajuns la concluzia că povestea asta urma să-mi ocupe weekendurile din următoarele șase luni, în cazul în care n-aș fi reușit să fac câte ceva și în cursul săptămânii. Începusem să lucrez la eseul final, dar speram totuși că voi reuși să mai rup câte o după-amiază din timpul săptămânii pentru a pune la punct evidența pe care mi-o ceruse.

Mi-a oferit o sumă săptămânală pe care am considerat-o generoasă și mi-a dat un cec cu primele trei tranșe în avans, pe care l-am pus în buzunar. Mersesem la el singur, luând autobuzul din Trinity Station. În absența Laurei, era mult mai puțin expansiv, vorbind scurt și la obiect.

Wieder m-a înștiințat că se va duce la demisol, unde își amenajase o mică sală de sport, și m-a lăsat singur în bibliotecă.

Am lucrat două-trei ore, familiarizându-mă cu computerul și cu softul, fără ca Wieder să revină. Când am ieșit, l-am găsit în bucătărie, pregătind niște sendvișuri. Am mâncat împreună, vorbind despre politică. În mod oarecum surprinzător pentru mine, avea opinii foarte conservatoare și îi considera pe „liberalii“ un soi de comuniști deghizați în democrați. Credea că Reagan făcea foarte bine că le arăta pumnul celor de la Moscova, în timp ce predecesorul lui, Jimmy Carter, nu făcuse altceva decât să-i pupe-n fund.

Fumam amândoi în sufragerie și bolboroselile filtrului de cafea se auzeau din bucătărie, când m-a întrebat:

– Laura și cu tine sunteți doar amici? Cred că înțelegi ce vreau să spun.

Întrebarea lui m-a luat pe neașteptate și o clipă am vrut să-i răspund că felul relației dintre mine și Laura nu-l privea câtuși de puțin. Dar știam că prietenia cu el însemna mult pentru Laura și m-am străduit să mă calmez.

– Doar amici, l-am mințit eu. S-a întâmplat să se mute în aceeași casă cu mine și ne-am împrietenit, deși n-aveam gusturi comune în mai nimic.

– Ai o prietenă?

– Întâmplător, sunt singur în perioada asta.

– Și-atunci? Laura e frumoasă, inteligentă și atractivă din toate punctele de vedere. Petreceți mult timp împreună, din câte mi-a relatat.

– Nu știu ce să spun... Uneori se întâmplă, alteori, nu.

A adus căniile cu cafea, mi-a oferit-o pe una dintre ele și și-a aprins o țigară. Mă privea serios și concentrat.

– Ți-a pomenit ceva despre mine?

Mi se părea că discuția devenea tot mai stânjenitoare și m-am întrebat unde voia, de fapt, să ajungă.

– Te stimează foarte mult și este fericită că e în preajma ta. Am înțeles că lucrați împreună la un proiect extraordinar, care va revoluționa modul de înțelegere a funcționării minții omenești, ceva legat de memorie și de formarea amintirilor. Cam atât.

– Ți-a dat detalii despre ce anume este vorba în proiect? m-a întrebat el repede.

– Nu. Din păcate, domeniul îmi e complet străin și Laura a lăsat baltă încercările de a mă iniția în tainele psihologiei, i-am răspuns eu, încercând să par relaxat și glumeț. Fără supărare, însă nu mă atrage ideea de a scotoci prin mințile celorlalți.

– Dar vrei să fii scriitor, nu-i așa? s-a arătat el contrariat. Cum îți vei construi personajele dacă nu vei avea habar de felul în care gândesc oamenii?

– Este ca și cum cineva ar trebui să fie geolog pentru a savura o excursie pe munte, i-am explicat eu. Joe, cred că m-ai înțeles greșit. (Insistase să-i spun așa, deși îmi era oarecum dificil să o fac.) Îmi place să observ oamenii. Uneori merg în câte o cafenea numai pentru a-i studia, pentru a le observa gesturile și expresiile. Alteori încerc să-mi imaginez și cam ce ar fi dincolo de ele. Însă asta este ceea ce ei vor să arate, conștient sau nu, și...

Nu m-a lăsat să-mi termin fraza.

– Și crezi că eu sunt un soi de voyeur care trage cu ochiul pe gaura cheii, nu-i așa? Nici pomeneală, Richard. Deseori oamenii au nevoie de ajutor pentru a se înțelege mai bine pe ei înșiși, în primul rând. Trebuie să

știi cum să le dai acea mână de ajutor în absența căreia personalitatea lor ar începe să se dezintegreze. Oricum, ideea era cu totul alta. Îți dai seama că un asemenea subiect de cercetare – sau poate că nu-ți dai seama, dar va trebui să mă crezi pe cuvânt – are nevoie să fie tratat cu maximă discreție până în momentul în care voi face publice rezultatele. Am încheiat deja un contract pentru publicarea cărții cu o editură, alta decât a universității noastre, așa că au ieșit discuții în consiliul de administrație. Nu cred că este cazul să-ți povestesc despre invidiile din mediul academic, probabil că, după trei ani și jumătate petrecuți aici, ai ajuns să știi și tu câte ceva despre subiectul ăsta. Și ar mai fi un motiv pentru care am momentan nevoie de multă discreție, dar pe care nu pot să ți-l dezvălui acum. Cum merge lucrul la bibliotecă?

Era în conformitate cu stilul lui să schimbe brusc subiectul conversației, ca și cum ar fi încercat mereu să-și surprindă interlocutorul pe picior greșit. I-am răspuns că m-am familiarizat cu softul și că totul părea să fie în regulă. Era doar o muncă anostă, de furnică, ce necesita mai multă atenție și concentrare decât inteligență.

Un sfert de oră mai târziu, tocmai când mă pregăteam să ies pe ușă, la fel ca în filmele polițiste vechi, m-a oprit și mi-a spus că ar mai fi un lucru de discutat.

– După ce ai fost săptămâna trecută în vizită la mine, te-a abordat cineva încercând să te tragă de limbă despre chestia asta? Vreun coleg, amic sau poate chiar un necunoscut, înțelegeți tu...

– Nu, mai ales că n-am vorbit cu absolut nimeni despre vizită.

– E în regulă. Așa să faci și de-acum înainte. Povestea cu biblioteca rămâne și ea între noi. Apropo, de ce n-a venit și Laura astăzi?

– E la New York, împreună cu o prietenă, îi promisese că o va însoți la un spectacol. Vor să rămână peste noapte amândouă la părinții tipei respective, undeva în Lower East Side. Se întorc mâine-dimineață.

Câteva clipe s-a uitat lung la mine.

– Aș fi curios să știu ce impresie i-a făcut spectacolul... Cum se numește prietena ei?

– Dharma, dacă nu mă înșel.

– Nume ca Daisy sau Danna nu erau la modă în subcultura hippie din urmă cu douăzeci de ani, nu-i așa? La revedere, Richard! Ne vedem imediat după Thanksgiving Day. Te-aș fi invitat la mine, numai că mâine plec la Chicago și mă întorc abia vineri. Vezi că Laura are un rând de chei, pe care le poți folosi dacă intenționezi să lucrezi. Știi ce-ai de făcut, așa că, dacă ai timp, poți să vii și fără ca eu să fiu aici. Aveți grijă de voi. Și nu uita chestia aia despre care se crede că ar fi spus-o Marcus Aurelius: „Doamne, dă-mi inteligența să schimb ceea ce poate fi schimbat, puterea să accept ceea ce nu poate fi schimbat și înțelegciunea să le deosebesc pe cele două“. La revedere, amice!

Înainte să iau autobuzul spre Bayard, m-am plimbat pe străzile din jurul casei lui, fumând și gândindu-mă la discuția noastră.

Așadar, Laura avea un rând de chei de la casa lui Wieder. Chestia asta mi se părea oarecum stranie, deoarece nu conștientizasem până atunci că erau chiar atât de apropiați. Dacă înțelesesem bine, Wieder insinuase că era posibil ca Laura să mă fi mințit atunci când îmi spusese că va merge la teatru împreună cu o prietenă și că urma să-și petreacă noaptea în casa părinților acesteia. Iar profesorul nu se ferise deloc să mă chestioneze cu privire la natura relației dintre mine și Laura.

Am ajuns acasă indispus și am pus cecul primit de la el într-un sertar al sifonierului din camera mea, cu sentimentul neplăcut că reprezenta rodul unei tranzacții dubioase. Pentru prima oară de când o cunoscusem pe Laura, urma să fiu singur întreaga seară de sâmbătă, iar casa mi se părea pustie și ostilă.

Am făcut un duș, mi-am comandat o pizza și am urmărit un episod din serialul *Married with Children*, fără să fiu amuzat de peripețiile familiei Bundy. Simțeam mirosul Laurei ca și cum ar fi fost lângă mine pe canapea. Trecuseră doar câteva săptămâni de când ne întâlniserăm, însă aveam senzația că o știam de ani buni. Deja făcea parte din existența mea.

Am ascultat B.B. King, am frunzărit un roman de Paul Auster și m-am gândit toată seara la ea și la Wieder.

Profesorul se purtase frumos cu mine și-mi oferise o slujbă pentru care s-ar fi convenit să-i fiu recunoscător. Era o personalitate de primă mână și eram cu adevărat norocos că mă băga în seamă, chiar și la rugămintea protejatei lui. Însă, dincolo de aparențe, simțeam în comportamentul lui ceva tulbure și întunecat, căruia încă nu-i găseam un nume, dar știam că era acolo, bine ascuns îndărătul amabilității și al șuvoaielor de cuvinte.

Și ceea ce era mai rău decât orice era faptul că mă întrebam deja dacă Laura îmi mărturisise adevărul. Mi-am imaginat tot felul de scenarii de verificare a spuselor ei, însă era prea târziu să iau trenul sau autobuzul spre New York și, în plus, m-aș fi simțit ridicol spionând-o de la distanță ca într-o scenă dintr-un film de categoria B.

În cele din urmă am adormit pe canapea, trezindu-mă în toiul nopții pentru a urca în camera mea și a mă culca la loc. Am visat că eram lângă un lac uriaș, cu malurile acoperite cu stuf. Priveam în unda întunecată a acestuia și deodată am avut sentimentul clar al unei primejdii iminente. Am observat trupul solzos al unui aligator uriaș, de culoare noroiului, care mă pândea ascuns în vegetație. Numai că atunci când reptila și-a deschis ochii și m-a fixat intens, aceștia erau cei de un albastru spălăcit ai profesorului Wieder.

Laura a ajuns acasă a doua zi spre seară. Îmi petrecusem ziua hoinărind prin campus împreună cu doi amici, iar la prânz mersesem acasă la unul

dintre ei, pe strada Holbroke, pentru a mânca și a asculta muzică. Atunci când am auzit zgomotul motorului mașinii ei, tocmai îmi făceam o cafea.

Părea obosită și avea cearcăne adânci sub ochi. M-a sărutat într-un fel care mi s-a părut oarecum reținut și a plecat glonț în camera ei pentru a se schimba și a face un duș. În așteptarea ei, am pus cafeaua în două căni și m-am lungit pe canapea. Când a revenit în sufragerie, a înșfăcat imediat telecomanda televizorului și a început să schimbe canalele. Nu părea să aibă chef de vorbă și am lăsat-o în pace. La un moment dat mi-a propus să ieșim afară și să fumăm.

– Spectacolul n-a fost grozav, mi-a spus ea, în timp ce trăgea cu sete din țigară, ca și cum nu ar mai fi fumată de mult timp. Părinții Dharmei ne-au pisălogit toată seara. La întoarcere, în tunel avusese loc un accident, așa că am așteptat o jumătate de oră înțepenită în trafic. Rabla mea scoate un zgomot ciudat, cred că ar trebui să o duc la un atelier de reparații.

Ploua ușor și stropii de apă din părul ei străluceau în lumina crepusculară asemenea unor diamante.

– Cum s-a numit spectacolul? am iscodit-o eu. Poate mă întreabă cineva și-l voi ajuta să salveze treizeci de dolari.

– Starlight Express, mi-a răspuns ea repede. Are cronici bune. Poate că, pur și simplu, n-am avut dispoziția necesară.

Știa că urma să mă văd cu Wieder și m-a întrebat dacă m-am întâlnit și dacă am bătut palma în privința bibliotecii. I-am spus că da, că-mi oferise un cec care urma să ia drumul chiriei și că lucrasem deja câteva ore. După ce am intrat în casă și ne-am așezat pe canapea, m-a întrebat:

– Ceva nu e în ordine, Richard, vrei să vorbim despre asta? M-am hotărât că n-avea rost să mă ascund după deget.

– Wieder mi-a pus întrebări în legătură cu relația dintre noi, i-am spus eu. Și...

– Ce fel de întrebări?

– Foarte precise. M-a întrebat și dacă m-a tras de limbă cineva în legătură cu vizita la el și dacă mi-ai povestit ceva despre cercetările voastre.

– Aha!

Așteptam să continue, însă nu a zis nimic.

– M-am întrebat de ce îți permite să-mi pună asemenea întrebări. Mai mult, a insinuat că e posibil ca tu să mă fi mințit și, de fapt, să fi plecat la New York dintr-un alt motiv.

Câteva clipe n-a spus nimic, apoi m-a întrebat:

– Și îl crezi?

Am ridicat din umeri.

– Habar n-am ce să cred. Nici măcar dacă, la urma urmei, am dreptul să te chestionez cu privire la ceea ce faci sau nu faci. Nu ești proprietatea mea și nici nu mă consider o persoană suspicioasă.

Ținea cana de cafea între palme ca și cum ar fi fost o pasăre pe care se pregătea să o elibereze. A așezat-o pe masă și mi-a zis:

– OK, vrei să lămurim lucrurile?

– Sigur.

A oprit televizorul și și-a aprins o țigară. Conveniserăm să nu fumăm în casă, dar am considerat că era o ocazie specială și că regulile erau momentan abolite.

– Bine, atunci să le luăm pe rând... Richard, când m-am mutat aici, nici nu-mi trecea prin minte să încep o relație, cu tine sau cu altcineva. La sfârșitul anului al doilea, am început să mă întâlnesc cu un tip de la Economie. Am petrecut vara despărțiți, fiecare a plecat acasă la el, eu la Chicago, el în Maine. Am reluat legătura când ne-am reîntâlnit în toamnă și timp de câteva luni totul a fost în regulă. Mă îndrăgostisem de el, sau cel puțin așa credeam, chiar dacă eram conștientă că sentimentele nu erau reciproce. Individul ăsta era doar un fluturaș căruia îi plăcea să zboare din floare-n floare, fără niciun fel de implicare emoțională. Bănuiam că se vedea și cu alte fete și eram supărată pe mine că toleram așa ceva. În perioada aceea am început să lucrez pentru Wieder. Inițial n-am fost decât o voluntară pentru programele lui, la fel ca alți douăzeci-treizeci de studenți, apoi am început să stăm de vorbă și cred că m-a plăcut. Mi-a permis să mă implic în activități la un nivel mai înalt și i-am devenit un soi de asistentă. În mod curios, prietenul despre care-ți vorbeam a devenit gelos. Mă urmărea și mă trăgea mereu de limbă în privința relației dintre mine și Wieder. La un moment dat, decanul a primit o scrisoare anonimă în care se menționa că profesorul și cu mine eram amanți.

– Cum se numește individul? am întrebat-o eu.

– Ești sigur că vrei să știi? Deocamdată nu e decât o umbră. Dacă va avea un nume, umbra aceea va prinde viață și va deveni o persoană în carne și oase, care-ți va bântui mintea.

– Da, sunt sigur.

– Bine. Numele lui e Timothy Sanders. Este în continuare aici, pentru cursurile de master. Ți-ai aduci aminte când am fost la Robert's, la barul acela de pe strada Pulmann, imediat după ce ne-am cunoscut?

– Da, îmi amintesc.

– Era acolo, împreună cu o tipă. Nu-l mai văzusem de aproape un an.

– OK, continuă.

– După scrisoarea aceea trimisă decanului, Wieder s-a înfuriat. Țineam foarte mult să lucrez în continuare cu el, eram deja implicată în programul lui

de cercetare, era șansa mea de a-mi construi o carieră în domeniu. Nu eram dispusă să-l las pe Timothy să o distrugă. Așa că i-am mărturisit profesorului că aveam anumite bănuieli în privința sursei acelei scrisori. M-a rugat să-i promit că voi înceta relația cu Timothy, ceea ce intenționez oricum să fac. Am avut o discuție cu el și i-am spus că nu mai voiam să continuăm. Culmea a fost că abia după aceea a părut cu adevărat îndrăgostit de mine. Mă urmărea oriunde mergeam, îmi trimitea scrisori sumbre, mă avertiza că se gândea serios să-și pună capăt zilelor și că urma să trăiesc toată viața cu responsabilitatea pentru această iminentă tragedie. Îmi trimitea buchete de flori acasă sau la școală și mă implora să ne vedem măcar pentru câteva minute. M-am ținut tare și am refuzat orice discuție cu el. Din când în când, Wieder mă întreba dacă tipul mai exista în viața mea și părea mulțumit când îi spuneam că o rupsesem cu el definitiv și că, indiferent ce urma să se întâmple, n-aveam de gând să reiau acea relație. Apoi Timothy a schimbat tactica și a trecut la amenințări voalate și la insinuări murdare. Părea, pur și simplu, obsedat. Odată l-am văzut când dădea târcoale casei lui Wieder, în momentul în care ieșeam de-acolo. Era la volanul mașinii și stătea în așa fel încât să-l observ, sub stâlpul de iluminat de la colțul străzii. El a fost și motivul pentru care m-am mutat din vechea locuință și am venit aici. Pe urmă a dispărut o vreme și l-am revăzut, așa cum îți spuneam, în seara aceea la Robert's. După aceea m-a căutat la școală și am făcut greșeala să accept să mergem la o cafea împreună. Eram convinsă că se împăcase cu ideea că totul se sfârșise între noi, de vreme ce renunțase să mă mai hărțuiască.

– Scuză-mă că te întrerup, dar de ce n-ai anunțat poliția?

– N-aveam chef de probleme. Din câte îl cunoșteam, Timothy nu era violent, nicio clipă nu a încercat să mă lovească, așa că nu mă simțeam în pericol. Și mă îndoiesc oricum că polițiștilor le-ar fi păsat prea mult că un îndrăgostit se ținea după o studentă, atâta vreme cât el nu comitea niciun delict. Însă după ce am mers împreună în ziua aceea, a luat totul de la capăt. Îmi spunea că avea certitudinea că și eu eram în continuare îndrăgostită de el și că nu voiam să accept ideea, dar că mai devreme sau mai târziu aveam să-mi dau seama de asta. Că fusese atât de răvășit de ruperea relației noastre, încât urma ședințe de terapie la un cabinet din New York. Mi-era teamă tot timpul că va veni aici și va face scandal, iar tu te vei supăra. Pe scurt, am acceptat să merg cu el la una dintre aceste ședințe, pentru a-i demonstra psihologului că eram o persoană în carne și oase, și nu doar o plăsmuire a minții lui Timothy, un soi de prietenă imaginară, așa cum credea el că începuse psihologul să creadă. De aceea am plecat la New York. Îmi era și teamă că va veni aici și că va face o scenă, îmi aflase deja noua adresă. După vizita la psiholog, m-am întâlnit cu Dharma și am petrecut noaptea la părinții ei, așa cum ți-am spus. Asta a fost tot. Timothy a promis solemn că nu mă va mai căuta niciodată.

– Și de ce nu mi-ai mărturisit adevărul? Nu era mai simplu?

– Fiindcă mai întâi ar fi trebuit să-ți povestesc ceea ce tocmai ți-am spus și nu voiam să o fac. Individul acela nu e acum decât o umbră din trecutul meu și voiam să-l las acolo, printre alte umbre. – Și asta a fost tot? Ați mers împreună la cabinetul acela, ați discutat cu psihologul, apoi v-ați despărțit?

M-a privit mirată.

– Da, ți-am spus, asta a fost tot.

– Și psihologul ce a zis?

– Era convins că Timothy inventase povestea despre relația noastră. I-a spus că cel mai probabil nici măcar n-a fost îndrăgostit de mine, ci de un soi de proiecție pe care și-a creat-o și care poate că nu are nicio legătură cu persoană reală numită Laura Baines. Că Timothy devenise o sugativă afectivă deoarece crescuse alături de o mamă vitregă care nu-l iubise și, prin urmare, nu suporta ideea de a fi respins din punct de vedere sentimental de cineva. Dar de ce te interesează chestiile astea?

Afară se întunecase și niciunul dintre noi nu făcuse vreun gest să aprindă lumina. Ședeam amândoi în penumbra iscată de razele becului de afară, care se prelingeau pe podea.

Îmi dădeam seama că o doream, așteptam cu nerăbdare să-i scot hainele și să-i simt trupul, deși în același timp mă simțeam mințit și trădat. Eram în încurcătură și nu știam cum să procedez.

– Wieder este la curent cu toate astea? am întrebat-o eu. Știa care era motivul real pentru care mergeai la New York?

Mi-a confirmat.

– Și de ce a simțit nevoia să mă prevină?

– Deoarece așa face el, a replicat ea furioasă. Fiindcă, probabil, relația noastră nu-i convine și nu s-a putut abține să nu încerce să o dinamiteze. Întrucât face ceea ce știe el cel mai bine să facă: să manipuleze și să se joace cu mințile celor din jurul lui. Te-am prevenit că nu-l cunoști deloc.

Știam că riscam enorm punând acea întrebare, însă i-am adresat-o:

– Laura, ai sau ai avut o relație cu Wieder?

– Nu.

I-am fost recunoscător că mi-a răspuns simplu, fără indignări ipocrite și fără acel (aproape) inevitabil „Cum ai putut să te gândești la așa ceva?” Totuși, a adăugat după câteva clipe:

– Îmi pare rău că ți-a trecut așa ceva prin minte, Richard. Însă date fiind circumstanțele, te înțeleg.

– Am fost oarecum surprins să aflu că ai cheile de la casa lui.

– Dacă m-ai fi întrebat, ți-aș fi răspuns, nu era un secret. Wieder e singur, nici măcar nu are o parteneră. O menajeră vine în fiecare vineri pentru

curățenie, iar de întreținere și mici reparații se ocupă un fost pacient de-al lui care locuiește în apropiere și nu e prea întreg la minte. Mi-a dat un rând de chei pentru orice eventualitate, în cazul în care s-ar întâmpla ceva. Mă crezi că nu le-am folosit nici măcar o dată până acum? N-am fost acolo în absența lui.

Trăsăturile feței abia i se ghiceau în penumbra sufrageriei și m-am întrebat cine era cu adevărat Laura Baines, pe care o cunoscusem cu doar câteva săptămâni în urmă și despre care, în definitiv, nu știam mai nimic. Apoi mi-am răspuns: era ființa de care mă îndrăgostisem și asta era tot ceea ce conta cu adevărat.

În seara aceea, după ce am făcut dragoste și am convenit să nu mai aducem niciodată vorba despre acel incident – eram suficient de tânăr pentru a-mi asuma cu ușurință angajamente pe care ar fi trebuit să știu că nu eram în stare să le respect –, Laura mi-a vorbit despre experimentele în care era implicat Wieder, cu ale căror detalii nici măcar ea nu era în totalitate la curent.

Relația profesorului cu autoritățile începuse cu mai mulți ani în urmă, atunci când fusese pentru prima oară solicitat ca expert într-un caz de crimă în care avocatul apărării ceruse achitarea clientului pe motiv de nebunie temporară. În asemenea cazuri, mi-a explicat Laura, se formează o echipă compusă din trei experți, care înaintează instanței un raport de expertiză cu privire la starea de sănătate mintală a respectivei persoane, iar instanța decide dacă cererea avocatului este îndreptățită sau nu. În cazul în care expertiza confirmă faptul că respectivul suferă de o maladie psihică și prin urmare nu înțelege natura acuzațiilor care i se aduc, el este internat într-un spital special, cum este Trenton pentru statul New Jersey. Ulterior, de regulă după un an, la cererea avocatului său, cel internat poate fi mutat într-un spital cu un regim mai lejer, dacă instanța aprobă așa ceva.

Wieder, care preda atunci la Cornell, a susținut că un anume John Tiburon, în vârstă de patruzeci și opt de ani, acuzat că-și ucisese un vecin, doar mima o pierdere de memorie. Ceilalți doi experți erau de părere că acuzatul suferea de tulburare bipolară și că episodul amnezic era real.

În cele din urmă s-a dovedit că Wieder avea dreptate. Anchetatorii au descoperit un soi de jurnal al lui Tiburon, în care acesta își descria minuțios faptele – vecinul respectiv nu fusese singura lui victimă. În plus, omul culesese informații despre modul de manifestare a unor psihoze menite să antreneze o posibilă achitare pe caz de nebunie. Cu alte cuvinte, se asigurase că, dacă urma să fie prins, avea să joace teatru pentru a-i convinge pe experți că era bolnav psihic.

După aceea, Wieder a continuat să fie solicitat pentru a întocmi asemenea rapoarte de expertiză, iar el, la rândul lui, a început să fie tot mai preocupat

de studiul memoriei și de analizarea stărilor de *amnezie voluntară*, care tocmai ajunseseră la modă după publicarea unei broșuri intitulată *Michelle își amintește*, scrisă de o pretinsă victimă a unor abuzuri suferite în copilărie și de psihologul acesteia, care-i devenise între timp și soț. Wieder a analizat zeci și sute de asemenea cazuri, folosind inclusiv hipnoza, a cutreierat pușcăriile și spitalele psihiatrice pentru a sta de vorbă cu delincvenți periculoși, a studiat mai multe cazuri de amnezie.

În cele din urmă ajunsesese la concluzia că anumite episoade de *amnezie voluntară*, mai ales la subiecții care au suferit traume psihologice grave, au loc prin declanșarea unui soi de sistem autoimun: subiectul „șterge“, pur și simplu, amintirile neplăcute sau le cosmetizează în așa fel încât să devină suportabile, la fel cum globulele albe atacă un germene patogen. Așadar, creierul nostru este înzestrat cu un fel de *Recycle Bin*.

Dar dacă asemenea procese au loc spontan, mecanismul lor nu poate fi, oare, descifrat în așa fel încât ele să poată fi declanșate și gestionate de un terapeut? Asta pentru că declanșarea lor spontană produce de multe ori daune ireversibile, iar alături de amintirile traumatizante sunt șterse și cele benigne, astfel că din tentativa organismului de a evita o traumă rezultă în anumite cazuri una și mai importantă pentru subiect. Era ca și cum cineva care rămăsese cu o cicatrice severă la o mână după o arsură ar fi „rezolvat“ acest lucru retezându-și brațul.

Wieder își continuase cercetările, se mutase apoi la Princeton și ulterior fusese abordat de reprezentanții unei „agenții guvernamentale“, după cum se exprimase el misterios în discuția cu Laura. Pe urmă devenise manager de proiect al unui program desfășurat de această agenție. Laura nu știa detalii, însă bănuia că era vorba despre ștergerea sau „aranjarea“ unor amintiri traumatizante ale agenților implicați în conflicte militare sau acțiuni secrete. Wieder ezita să vorbească despre asta. Se părea că lucrurile nu merseseră întocmai cum ar fi trebuit să meargă și relațiile dintre profesor și reprezentanții agenției se tensionaseră în ultima perioadă.

Toate chestiile pe care Laura mi le povestea îmi dădeau fiori. Mi se părea straniu să aflu că ceea ce considerăm a fi o realitate incontestabilă – amintirile noastre – se dovedește a fi doar un soi de peliculă cinematografică pe care un inginer de montaj dibaci o rearanjază după bunul plac, o gelatină gata să ia aproape orice formă.

Însă Laura m-a contrazis.

– Nu ți s-a întâmplat niciodată să ai impresia că ai mai trăit un anumit lucru, că ai mai fost într-un anumit loc, apoi să afli că, de fapt, n-ai fost niciodată acolo, însă ai auzit pe cineva povestind despre asta, când erai foarte mic, de pildă? Memoria ta a șters, pur și simplu, amintirea poveștilor respective și a înlocuit-o cu întâmplarea propriu-zisă.

I-am spus că ani de zile am trăit cu impresia că fusesem prezent pe stadion la meciul în care cei de la Kansas City Chiefs îi spulberaseră pe cei de la Minnesota Vikings și câștigaseră Super Bowl-ul în 1970 – aveam doar patru ani pe atunci –, și asta pentru că în copilărie îl auzisem de foarte multe ori pe tata povestind despre acel meci.

– Vezi?! Iar un exemplu tipic este dificultatea gestionării de către anchetatori a declarațiilor martorilor oculari, declarații care de cele mai multe ori se contrazic între ele chiar în privința unor detalii care ar trebui să fie clare, de exemplu culoarea mașinii șoferului care a fugit de la locul unui accident. Unii spun că era de culoare roșie, alții sunt gata să declare sub jurământ că era albastră; iar în final se dovedește că automobilul respectiv avea, de fapt, culoarea verde sau galbenă. Memoria noastră nu este o cameră video care înregistrează tot ceea ce ajunge în bătaia obiectivului ei, Richard. Mai degrabă putem considera că este un fel de scenarist și regizor în același timp, care-și alcătuește propriile-i „filme“ din crâmpiele de realitate pe care le înregistrează și le stochează.

Nu știi dacă în seara aceea am acordat prea multă importanță celor spuse de ea. La urma urmei, mă lăsau indiferent ceea ce făceau Wieder și misterioasa agenție pentru care lucra. Mă întrebam doar dacă spunea adevărul în privința acelui Timothy Sanders – Laura avea dreptate în privința puterii ascunse a numelor; iată că mi-l amintesc pe al lui după mai bine de treizeci de ani – și dacă relația ei cu profesorul era una strict profesională. Subiectul numit „hărțuire sexuală“ ajunsese la modă în anii '80 și nici universitățile nu erau ocolite de scandaluri. O simplă acuzație în acest sens era uneori suficientă pentru a distruge o carieră sau măcar pentru a o pune sub semnul întrebării. Așa că-mi venea greu să cred că o personalitate de talia lui Wieder ar fi fost în stare să-și riște numele de dragul unei relații cu o studentă, oricât de atras ar fi fost de aceasta.

Îmi amintesc faptul că în noaptea aceea am dormit amândoi pe canapeaua din sufragerie și că multă vreme după ce ea adormise am continuat să stau treaz și să-i privesc trupul dezvelit, picioarele lungi și curbura feselor, umerii drepecți; dormea asemenea copiilor, cu pumnii încleștați. M-am hotărât să o cred și să dau totul uitării. O imensă greșeală, așa cum aveam să-mi dau seama la puțină vreme după aceea.